

האשה נקנית פרק ראשון קידושי

ז.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פיה מהל
 אשת ה' כ סמנ
 עשין כ טוש"ט א"ש סי
 מט סמי ה:
 מב ב מיי סה לא
 סמנ כ טוש"ט סס
 טמי ג:
 מב ג מיי סה לא
 סמנ כ טוש"ט
 א"ש סי כ סמי ט:
 ג ד מיי פ"ח מהל
 מכיה ה"ו סמנ
 עשין כ טוש"ט ח"מ סי
 ק"ט טמי ג ד ה ו י ע"ש
 זכ"י:
 נא ה ו מיי פ"ג מהל
 א"ש סי כ סמי ט:
 דה"ש סי כ סמי ט:
 נב ד מיי פ"ט מהל
 מצעה הקצנות
 ה"כ:
 גב ה מיי סה ה"ד וסמק
 דקניה ודלא כ"י
 [עשין כ"ט]:

גליון הש"ס

גב' ו חזר ולקחה
 והקדישה ע' גין מג ע"ב
 מ"ה גמרו:

מוסף תוספות

א. דיינו דוקא עבד כעני
 גדולה כתיב קרא
 והתנחלתם. מוס' מגילה
 כ: ד"ה שמו. ב. אלא לפי
 שדומה יותר לנכסים שיש
 להם אחריות נקטה
 לרבותא. מוס' ה"א"ש.

תוס' ר"י הזקן

דלא מטי. הגאון ממוך
 לידה שכל המון נוטל
 האחר וזה נכנס ערב.
 בהדיא הגאון. דקא
 מדיקין ליה שנתן ממונו
 לאחר לפני שהוא ערב
 גמיר ומשעבד נפשיה.
 והתקדשי לפלוני. ואחר
 פלוני אמר לה הרי את
 מקודשת לי בהנאה שיש
 לך בשבילי שנתן לך
 פלוני המנה שתקדשי
 לי קונה האשה, א"פ
 שאינו חסר מן שרי
 עבד כעני קונה עצמו
 בכסף על ידי אחרים
 שפדיון אותו ואפילו נתן
 לה הפלוני המנה על מנת
 שתקדשי לו והוא אמר
 על עתה קונה מקודשת
 שהנאה שיש לה עתה
 שאם לא תקדשי אין לה
 כמעט כלום. ומסתבר
 שאם נתאכלו המעות
 קודם שיאמר לה האחר זה
 הלשון שאינה מקודשת
 שהרי בשעת שהוא אומר
 כך היא להו מלוה ולא
 דמי להתקדשי לי בזה
 לאחר שלשים יום [להלן
 טז, א]. דקא מקנה. העבד
 וזה הארון קני הכסף
 יהיה אחרים שפדיון אותו.
 ה"לך מנה ואקדש אני
 לך. ופי' שהוא אומר
 לה הרי את מקודשת לי
 בהנאה ממה שיש לך
 ברצונך. נכסים שיש להם
 אחריות. כגון קרקעות
 ואדם איתקש לקרקע והיה
 סבור המקנה שהטעם
 הוא אגב שקנה המעות

אם בן הו"פ נכסים שיש להם אחריות. פי' צקונטרס דלדס הוקס
 לקרקעות דכמיז והתנחלתם אותם לרשת אחוזה וקשה דההוא
 קרא כמיז צעבר א' אבל בן חורין לא איתקש אלא דוקא בדמי עלי
 לפי ששמיז אותו כעבד כדליתא פ"ק דסנהדרין (דף טו.) ועבד נמי
 פלוגתא היא צ"פ ד"ק (דף יב.)

ואקדש (ב) לך מקודשת (ב) מדין ערב ערב לאו
 אף ע"ג דלא מטי הנאה לידה קא משעבד
 נפשיה האי איתתא נמי אע"ג דלא מטי הנאה
 לידה קא משעבדא ומקניא נפשה "הילך
 מנה והתקדשי לפלוני מקודשת מדין עבד
 כעני עבד כעני לאו אף ע"ג דלא קא חסר
 ולא מדין קא קני נפשיה האי גברא נמי
 אע"ג דלא קא חסר ולא מדין קא קני לה
 להאי איתתא יתן מנה לפלוני ואקדש אני
 לו מקודשת מדין שניהם ערב לאו אף ע"ג.
 דלא קא מטי הנאה לידה קא משעבד
 נפשיה האי איתתא נמי אע"ג דלא קא מטי
 הנאה לידה קא מקניא נפשה מי דמי ערב
 האי דקא קני ליה קא חסר ממונא האי
 גברא קא קני לה להאי איתתא ולא קא
 חסר ולא מדין עבד כעני יוכיח דלא קא
 חסר ממונא וקא קני נפשיה מי דמי התם
 קד דקא מקני קא קני הכא האי איתתא
 קא מקניא נפשה ולא קא קניא ולא מדין
 ערב יוכיח אע"ג דלא קא מטי הנאה לידה
 משעבד נפשיה בעי רבא הילך מנה ואקדש
 אני לך מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב
 פפא מקודשת אמר ליה רב אשי למר
 זוטרא אם בן הוה ליה נכסים שיש להם
 אחריות נקנין עם נכסים שאין להם אחריות
 ואנן איפכא נתן נכסים שאין להם אחריות
 נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף
 בשטר ובחזקה אמר ליה מי סברת דאמרה
 ליה אנב הכא באדם חשוב עסקינן
 דבההיא הנאה דקא מקבל מתנה מינה גמרה
 ומקניא ליה נפשה איתמר נמי משמיה דרבא
 דוכן לענין ממונא וצריכא דאי אשמועינן
 קידושין משום דהא איתתא ניהא לה בכל
 דהו כדריש לקיש דאמר ר"ל טוב למיתב מן
 דו מלמיתב ארמלו אבל ממונא אימא לא ואי
 אשמועינן ממונא משום דאיתיהיב למחילה
 אבל קידושין אימא לא צריכא אמר רבא ההתקדשי לי לחציי מקודשת
 חצייך מקודשת לי אינה מקודשת אמר ליה אביי לרבא מאי שנא חצייך
 מקודשת לי דאינה מקודשת אשה אמר רחמנא ולא חצי אשה ה"ג איש
 אמר רחמנא ולא חצי איש א"ל יחכי השתא התם איתתא לבי תרי לא
 חזיא אלא גברא מי לא חזי לבי תרי וה"ק לה דאי בעינא למינסב אחריתי
 נסיבנא אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא וניפשמו לה קידושי
 בכולה מי לא תניא האומר רגלה של זו עולה תהא כולה עולה ואפי'
 לב"ד אין כולה עולה וה"מ היבא דמקדיש דבר שאין הנשמה תלויה בו
 אבל מקדיש דבר שהנשמה תלויה בו הוא כולה עולה מי דמי התם
 בהמה הכא דעת אחרת הא לא דמיא אלא להא דאמר רבי יוחנן
 "בהמה של שני שותפין הקדיש חציה וחזרו ולקחה והקדישה קדושה
 ואינה קריבה ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה שמע מינה תלת

במשיכה קנה האשה. ואנן איפכא נתן. במתני' פירקא [להלן כו, א]. הכא מיירי שהוא אדם חשוב שאינו רגיל לקבל מתנת ויש לה הנאה בשקבל בהנאה אמר לה הרי את מקודשת בתנאי שיש לך כשקבלתי מתנה ממך, אבל אם לא היו אדם חשוב ליכא הנאה ומצא שמקדשת בלא דבר ואינם קדושין כלל, ואע"ג דאמר לה הרי את מקודשת בתנאי שיש לך כשקבלתי מתנה ממך, יאיר לא תימא הכי למי לי למיטב באדם חשוב, הכי איבעי ליה למתני מי סברת דאמר לה אנב, הכא דאמר לה בהדיא הגאון, וכ"כ היר"ף והר"ם ז"ל [אישות פ"ה הכ"ב]. וכן לענין ממונא. תן מנה לפלוני ואין לך ביתי כיון שנתן המנה קנה הבית, וכן הילך מנה ותן ביתך לפלוני, וכן תן מנה לפלוני ואין לך ביתי. אבל קדושי. שאינה יכולה למחול אימא לא, צריכא. אשה. כי יקח איש אשה. דאשת איש אסורה לאחר הוה ליה כמאן דאמר התקדשי לי ולאחר. אבל כי אמר לחציי ותרצית ותתן לה כסף או שטר מקודשת, לא רצה לומר שאין לה בו אלא חציה, אלא רצה לומר הואיל והרשות בידי ליקח אשה אחרת אקנתה ותהיה אשת אחרת. וכתיב רבינו מאיר פשיטא שהרשות בידו, ותיקן דאפילו לא אפשר למיקם בסמפיקויהו דאמרין ביבמות [נה, א] שאינו רשאי, הכא רבא, ודכאלו התנה לה בפירוש דמי. ודעת הר"ם [אישות פ"ג ה"ט] כפי קמא. בכולה. דהואיל וקדשה לחציה דבר שהנשמה תלויה בו קדוש. התם בהמה. שלו וליכא אלא דעת מקדשה והואיל וקדשה אבר שהנשמה תלויה בו כולה רוצה לקדש. הכא. איכא דעת האשה, ואע"פ שהוא כיון לכולה היא לא כיוונה אלא לחציה, ולא דמיא לה אלא בחמה של שני שותפין שאם הקדיש חציה אינה קדושה כולה.

ואקדש אני לך. וכשנתנו לו א"ל התקדשי לי מקודשת ואע"ג דלא
 מטי הנאה לידה: מדין ערב. ממנה שמנינו בתורה שהעבד משעבד
 למלוה(ט) אנו יכולין ללמוד: הילך מנה והתקדשי לפלוני. והוא שלוחו
 אלא שמקדשה משלו: מקודשת. ואע"ג דממונא לאו משלח
 הוא: מדין עבד כעני. דמתן

במתני' לקמן (דף כג.) קונה את
 עצמו בכסף ע"י אחרים שאחרים
 פודין אותו בממונו והוא קונה עצמו
 ויואל לחירות ואע"ג דלא חסר איהו
 כהאי ממונא מידי: ואקדש אני לו.
 לאומו פלוני במנה שמתן לו בשבילי:
מדין שניהם. (ט) מצין שני הדינין
 הללו של עבד ושל עבד כעני אנו
 למידין: האי דקא מקני. בעל
 העבד שהוא מקנה את העבד
 לחירות קא קני האי כסף שמקבל
 צפדינו: ואקדש אני לך. והוא
 קיבלו ואמר לה התקדשי לי בכך:
מקודשת. כדמפרש ואזיל טעמיה
 לקמיה: שיש לןן אחריות. אדם
 הוקש לקרקעות(ט) דכתיב (ויקרא כה)
 והתנחלתם אותם לרשת אחוזה:
עם נכסים שאין להם אחריות.
 שמוכר או נתן לו קרקעות ומטלטלין
 וזה מושך המטלטלין והקרקעות
 קויים לו במשיכת המטלטלין: ואנן
איפכא נתן. שרץ לקנות הקרקע
 צחוד כגון הדברים שהקרקע קנה
 בהן מן כסף או שטר או חזקה
 דעל וגרר ופכך כל שהוא והמטלטלים
 נקנים אגב: צאדם אשכז עסקינן.
 שאינו רגיל לקבל מתנות: כהיה
הנאה בו. שתרצה זאת לתת פרוטה
 לאדם שיפייסנו לזה לקבל הימנה
מתנה: וכן לענין ממונא. הנך
 שמתעב דרבה דילפינא קידושין מדין
 עבד ומדין עבד כעני כן לענין
 ממונא מכל לו שדה ואמר לו תן
 הכסף לפלוני ושדי מכורה לך זו
 קנה מדין ערב הילך מנה ותהא שדך
 מכורה לפלוני קנה אותו פלוני השדה
 מדין עבד תן מנה לפלוני ותקנה
 לו שדי זו קונה מדין שניהם: ניהא
 לה. להיות נקנית בכל דהו קנינן
 כל שהוא ואפילו בשבט הנאה
 צעלמא: ען דו. גבושים שנים
 צעל ואסתו ואפילו אינו לה אלא
 לזוט צעלמא: דאיתיהיב למחילה.
 שדס רשאי למחלו: אשה אמר
רחמנא. כי יקח איש אשה: איש
אמר רחמנא. כי יקח איש: איספא
לבי תרי. להנשא להס אי אפשר
 הילך האי לא קדש אלא פלגא
 וחציה נשאר לאחר א"כ אינה
 מקודשת לזה: ניפשטו קידושי כולה.
 כי אמר חצייך מקודשת לי דהא
 מקודשת צלשון הקדש(ט) קאמר לה:
ואפי' ל"ד בו. פלוגמיהו סמכת
 תמורה(ט): הסס בעמה היא. ואלו
 היא ואין מעבד על ידי מהלהתקדש

הגהות הב"ח
 (א) גמ' ואקדש אני לך;
 (ב) רש"י ד"ה מדין שניהם
 מושגי הדין כפ"ל ומיתב
 מדין נמחק:

מוסף רש"י

קא משעבד נפשיה
 כדלמיה צעלמא בלא קנינן
 (דש"ס ב"ב קנ"ב). נכסים
 שיש להם אחריות.
 קרקעות, שחמיות כו'.
 אדם. (ה"ל) [נמלוני]
 והטעם כדמיו לעיל: דמי
 שקיימן ועמדין לפיכך
 נסמכין עליהן [קשון כו].
 לפי שאין דלקה שטת
 בהן ואין אודנין (דש"ס
 ב"ב קנ"ב). נכסים שאין
 להם אחריות מטלטלי
 ושטר (ס"ט ע"ב). נכסים
 שאין להם אחריות
 נקנין עם כו'. כדבר
 שהוא קנין לקרקע אוט
 קנין למטלטלין. (ב"מ ס"ח).
 אם מוכר מטלטלין על
 קרקע, כיון שקנה לקח
 את הקרקע צחוד משלם
 קנינין, נקנין מטלטלין
 עמה [קשון כו]. טב
 למיתב מן דו למיתב
 ארמלו. טו דו, גופים
 שנים. כל דהוא בעל
 [בימות קנין]. משל הדינ
 הוא שהשנים אומרות טוב
 לשבת עם גוף שנים משנת
 אלננה (כתובות ע"ה ובע"ז
 קשון ע"ה) לומר אשה בכל
 דהו ניהא לה (ב"ק ע"ה).
 דבר שאין שוממה
 תלויה בו. כגון מן
 הארבעה ולמטה (ש"ב)
 ה. הקדיש חציה. אדם
 קנייה (בב"ב יב). ואינה
 מביאה. הואיל ובתולה
 הקדשה לא נראה להקריב,
 דלמיה הינה מולין וחמי
 מעיקרו הוא. הלכך אינה
 קריבה עוד ותמרה ולקחין
 בדמיה אחרת (ש"ס). הואיל
 ותמחלה כשהקדיש היה
 לא הינה חציה לקריב דלא
 קדשה לחציה וכיון דלא היו
 לדידה על פסטה קדושה
 כהיה שעתה כולה, שאין
 חסר מקדשו דבר שאין
 חסר (תמורה כו.) ובע"ז
 כריתות כו'. ועושה
 תמורה. דהו איה
 דשומפין (בב"ב יב).

במשיכה קנה האשה. ואנן איפכא נתן. במתני' פירקא [להלן כו, א]. הכא מיירי שהוא אדם חשוב שאינו רגיל לקבל מתנת ויש לה הנאה בשקבל בהנאה אמר לה הרי את מקודשת בתנאי שיש לך כשקבלתי מתנה ממך, אבל אם לא היו אדם חשוב ליכא הנאה ומצא שמקדשת בלא דבר ואינם קדושין כלל, ואע"ג דאמר לה הרי את מקודשת בתנאי שיש לך כשקבלתי מתנה ממך, יאיר לא תימא הכי למי לי למיטב באדם חשוב, הכי איבעי ליה למתני מי סברת דאמר לה אנב, הכא דאמר לה בהדיא הגאון, וכ"כ היר"ף והר"ם ז"ל [אישות פ"ה הכ"ב]. וכן לענין ממונא. תן מנה לפלוני ואין לך ביתי כיון שנתן המנה קנה הבית, וכן הילך מנה ותן ביתך לפלוני, וכן תן מנה לפלוני ואין לך ביתי. אבל קדושי. שאינה יכולה למחול אימא לא, צריכא. אשה. כי יקח איש אשה. דאשת איש אסורה לאחר הוה ליה כמאן דאמר התקדשי לי ולאחר. אבל כי אמר לחציי ותרצית ותתן לה כסף או שטר מקודשת, לא רצה לומר שאין לה בו אלא חציה, אלא רצה לומר הואיל והרשות בידי ליקח אשה אחרת אקנתה ותהיה אשת אחרת. וכתיב רבינו מאיר פשיטא שהרשות בידו, ותיקן דאפילו לא אפשר למיקם בסמפיקויהו דאמרין ביבמות [נה, א] שאינו רשאי, הכא רבא, ודכאלו התנה לה בפירוש דמי. ודעת הר"ם [אישות פ"ג ה"ט] כפי קמא. בכולה. דהואיל וקדשה לחציה דבר שהנשמה תלויה בו קדוש. התם בהמה. שלו וליכא אלא דעת מקדשה והואיל וקדשה אבר שהנשמה תלויה בו כולה רוצה לקדש. הכא. איכא דעת האשה, ואע"פ שהוא כיון לכולה היא לא כיוונה אלא לחציה, ולא דמיא לה אלא בחמה של שני שותפין שאם הקדיש חציה אינה קדושה כולה.